

We spreken een aantal vertegenwoordigers van lokale groepen van Grootouders voor het Klimaat. Het is een heel diverse groep van betrokken mensen. Zorgen over de toekomst van hun kinderen en kleinkinderen brengt ze samen. Een enkeling heeft veel ervaring met beleid en techniek. Er zit een oud-wethouder in de groep. Maar de meesten komen uit de zorg, het onderwijs, deden marketing of werkten met hun handen. Met hun lokale groep en de vragenlijst van de Toekomstmeter willen ze hun gemeente stimuleren verantwoordelijkheid te nemen. Eerst maar door de gemeente te vragen de vragenlijst van de Toekomstmeter in te vullen. Of door het gesprek aan te gaan.

“Wat als de gemeente gewoon niet reageert?” Of ons kort meldt dat ze geen tijd hebben deze lijst in te vullen?” vraagt een deelnemer.

De oud-wethouder reageert: “Een gemeente kan terughoudend zijn. Veel ambtenaren hebben het druk terwijl de wethouder waarschijnlijk ook niet zit te wachten op een examen door een groep kritische burgers. Want zo kan het voelen toch?” De vragensteller knikt. “Ik weet niet of we daar doorheen komen. Ik ken de weg in het gemeentehuis niet”, zegt hij. “Eigenlijk begint dit met het leren kennen van de weg”, zegt de wethouder. “Een gesprek begint met een kennismaking. Misschien niet met de wethouder, maar dan wel met de duurzaamheidscoördinator of de trekker van het klimaatbeleid. Als je niet weet wie dat is, dan bel je gewoon naar het gemeentehuis. Je maakt een afspraak, neemt de vragenlijst van de Toekomstmeter mee. Je maakt kennis en legt uit dat je de antwoorden nodig hebt. Bijvoorbeeld om beslagen ten ijs te komen in de aanloop naar de coalitie-onderhandelingen. Verwijs maar naar de website van de Toekomstmeter. Als het goed is heeft de gemeente natuurlijk een brief gekregen en weten ze ervan. Maar dat doet er niet toe. Je begint met een kennismaking.”

“En als blijkt dat ze vinden dat ze er geen tijd voor hebben?”. Het is duidelijk dat niet iedereen vertrouwen heeft in een overheid die de burger ruim informeert. “Zo’n houding is heel ongebruikelijk want de overheid heeft een informatieplicht en de kern van de vragenlijst draait om de Omgevingsvisie. En daarin is de geïnformeerde positie van de burger heel belangrijk. Maar stel dat dit het geval is, dan zou ik naar de gemeenteraad stappen”, zegt de oud-wethouder. En misschien niet naar de oppositie of je meest bevriende partij, maar naar de grotere partij. Hou het klein en leg het uit aan de fractievoorzitter. Jullie zijn betrokken burgers, willen in gesprek en vragen om informatie over beleid. De fractievoorzitter kan eerst de wethouder even bellen. Vragen hoe het zit en suggereren dat hier toch een gesprek en het leveren van informatie wenselijk is. In het hoogst onwaarschijnlijke geval dat dan nog geen informatie komt kan de fractie, mogelijk samen met andere partijen, formeel om het invullen van de vragenlijst verzoeken. Dat zal stof doen opwaaien, maar misschien is het nodig. Het college heeft op dat moment de wettelijke plicht de raad te informeren. Je krijgt je antwoord dan zeker.”

Een andere grootouder wil weten wat er gebeurt als een aantal vragen onbeantwoord blijft. Het kan natuurlijk gebeuren dat de duurzaamheidscoördinator niet alle informatie beschikbaar heeft. “Je kan altijd contact opnemen met Klimaatverbond Nederland of met de coördinerende groep van Grootouders voor het Klimaat,” is de onmiddellijke reactie van een van de coördinatoren van de Toekomstmeter. “Natuurlijk is het handig de gemeente even te bellen om te vragen wat er aan de hand is. Maar als het antwoord niet komt of je denkt dat het antwoord niet klopt op een of enkele

vragen, dan kan je ons om hulp vragen. Vaak kunnen we in de beleidsdocumenten van de gemeente zelf wel vinden wat het antwoord zou moeten zijn. Het is even wat uitzoekwerk maar de vragen die we in de Toekomstmeter stellen zijn niet heel ingewikkeld.”

“Dan hebben we de antwoorden,” stelt een andere deelnemer, “maar die antwoorden leveren echt een lage score op. We willen de gemeente positief benaderen maar ze halen maar 35 punten wat in examentermen een 3,5 is. Een vette onvoldoende! Zo zijn er geen doelen voor CO₂ reductie in 2035 of 2040, koopt de gemeente nauwelijks duurzaam in en doen we niks aan collectieve verduurzaming van woningen. De energiecoöperatie krijgt geen voorkeurspositie. Dan is het best lastig om constructief het gesprek aan te gaan.”

“Het huidige college B&W is nu even niet aan zet”, antwoordt de oud-wethouder. “We zitten in verkiezingstijd of je komt in gesprek na de verkiezingen en richt je op de coalitie-onderhandelingen. Dat is juist een uitstekend moment om het gesprek over de kansen voor de toekomst te hebben. Er is blijkbaar nog weinig op de rails gezet. Nu, dan kan je de partijen voor de verkiezingen vragen of ze zich gaan inzetten voor de concrete zaken waar het huidig college blijkbaar weinig of niks doet. Bijvoorbeeld op verkiezingsavonden of in kleinere gesprekken. Dat oude college is dus even niet zo interessant... En dan draai je het gesprek juist om. Dan is het constructief.”

De vragende gezichten in de groep geven aan dat dit om verheldering vraagt. Dit klinkt als politiek handwerk.

“Het klopt dat bestuurders niet graag ‘afgerekend’ willen worden op iets wat ze niet hebben gedaan. Ze willen positief in het nieuws. En ook al is het klimaatprobleem nog zo urgent en verplichtend, je wilt het gesprek ook positieve ruimte bieden”, gaat de oud-wethouder verder. “Dus de ‘Toekomstmeter’ is geen afrekening, maar biedt een agenda van urgentie voor het nieuwe college. Je vraagt dus niet zozeer ‘waarom heb je dit of dat beleid niet ingezet?’ maar je vraagt ‘ga je dit of dat beleid nu echt vorm geven?’ De ‘Toekomstmeter’ biedt een bron van inspiratie want er zijn zeker gemeenten die wel wat doen aan collectieve verduurzaming van woningen, die de energiecoöperatie wel ‘in positie’ zet, die echt duurzaam inkopen. Die informatie komt beschikbaar. Dat is inspiratie. Het nieuwe coalitie-akkoord is de gelegenheid om nieuw beleid in te zetten. Dat is geen framing of politiek spel. Dat is zoals het is.”

Vanuit de coördinatoren van deze campagne wordt geknikt. “Daarom krijg je de resultaten van de Toekomstmeter ook kort voor de verkiezingen. En kan je dus de partijen vragen of ze de ontbrekende puzzelstukken gaan invullen. Bijvoorbeeld in verkiezingsdebatten of directe gesprekken. Zodat je na de verkiezingen ook het gesprek voort kan zetten met de trekkers van de college-onderhandelingen. En misschien, als stok achter de deur, vertel je dat je over een jaar opnieuw de thermometer in het beleid gaat zetten met de Toekomstmeter. In de hoop dat dan de toekomstige wethouders positieve antwoorden klaar hebben staan! Terwijl het natuurlijk ook zo is dat als een gemeente nu voldoende of zelfs hoog scoort, een pluim en positieve aandacht de positie van die constructieve partijen zal versterken...”